

Produbljenje europske ekonomске i monetarne unije

Svibanj
2019.

PREMA UJEDINJENIJOJ, SNAŽNIJOJ I DEMOKRATSKOJ UNIJI

„Želim nastaviti reformu naše ekonomске i monetarne unije kako bi se očuvala stabilnost naše jedinstvene valute i pojačala konvergencija ekonomskih i fiskalnih politika te politika tržišta rada među državama članicama koje dijele jedinstvenu valutu.“

Političke smjernice predsjednika Jean-Claudea Junckera, Strasbourg, 22. listopada 2014.

Ekonomski i finansijski kriza koja je pogodila Evropu nije započela u europodručju, ali je razotkrila njegove institucijske nedostatke. Zbog toga je Junckerova Komisija dovršetak duboke i pravedne ekonomске i monetarne unije odredila kao jedan od 10 političkih prioriteta svojeg mandata. To je sredstvo za postizanje sljedećih ciljeva: više radnih mjeseta, rast, ulaganja, socijalna pravednost i makroekonomska stabilnost za članice europodručja i EU u cjelini. Postignut je znatan napredak, ali posao još nije dovršen.

POSTIGNUĆA

Junckerova Komisija donijela je konkretne mјere za produbljenje europske ekonomске i monetarne unije na temelju **Izvješća petorice predsjednika** iz lipnja 2015., **Bijele knjige o budućnosti Europe** iz ožujka 2017., i tematskih **dokumenata za razmatranje o produbljenju ekonomске i monetarne unije i budućnosti financija EU-a** iz svibnja 2017. Komisija je u prosincu 2017. predstavila sveobuhvatan **plan** za daljnje jačanje jedinstva, učinkovitosti i demokratske odgovornosti ekonomске i monetarne unije.

Ekonomska unija:

- ✓ Postupak zbog makroekonomskih neravnoteža: rano otkrivanje prijetnji ekonomskoj stabilnosti
- ✓ Poboljšani europski semestar: racionaliziran i ***ojačan, uz veći naglasak na socijalnim pitanjima***
- ✓ Preporuke za europodručje: veći naglasak na ***prioritetima europodručja***
- ✓ Služba za potporu strukturnim reformama: tehnička ***potpora reformama u državama članicama***
- ✓ Europski stup socijalnih prava: ključna načela za ***potporu dobrog funkcioniranja pravednih tržišta rada i sustava socijalne skrbi***
- ✓ Procjena socijalnog učinka: provedena za ***posljednji program potpore stabilnosti za Grčku***
- ✓ Nacionalni odbori za produktivnost: praćenje ***kretanja produktivnosti i konkurentnosti***
- ✓ ***Prijedlozi za uspostavu namjenskih proračunskih instrumenata za jačanje europske ekonomske i monetarne unije***

Financijska unija:

- ✓ Jedinstvena pravila: *usklađena pravila za otporniji, transparentniji i učinkovitiji europski finansijski sektor, uključujući paket o bankarstvu – sveobuhvatne reforme kojima će se dodatno ojačati otpornost i mogućnost sanacije banaka EU-a*
- ✓ Usklađena pravila za osiguranje depozita: depoziti zaštićeni do iznosa od 100 000 EUR po klijentu i banci
- ✓ Jedinstveni nadzorni mehanizam/jedinstveni sanacijski mehanizam centraliziran nadzor i sanacija banaka u europodručju
- ✓ ***Unija tržišta kapitala: nova pravila za jačanje ekonomske i monetarne unije i međunarodne uloge eura promicanjem mobilnosti kapitala i podjele privatnog rizika. Unija tržišta kapitala olakšat će i pristup financiranju, pogotovo za inovacije i novoosnovana poduzeća, poticanjem tržišnog financiranja***

Fiskalna unija:

- ✓ Finansijska potpora za države članice u poteškoćama: različiti sanacijski fondovi koji su doveli do stvaranja europskog stabilizacijskog mehanizma
- ✓ Zakonodavstvo u okviru paketa od dvije mjere/šest mera: stroži proračunski nadzor i naglasak na dugu
- ✓ Europski fiskalni odbor: ***neovisni savjeti o provedbi fiskalnih pravila EU-a i fiskalnoj politici europodručja***
- ✓ ***Pojednostavljenje fiskalnih pravila: veći naglasak na referentnom mjerilu za javne rashode***
- ✓ Fleksibilnost u okviru Pakta o stabilnosti i rastu: ***za potporu ulaganja i reformi te za bolje odražavanje gospodarskih ciklusa***

Demokratska odgovornost i snažne institucije:

- ✓ ***Povećana razina odgovornosti: pojačan dijalog s Europskim parlamentom, nacionalnim parlamentima, nacionalnim vladama i dionicima***
- ✓ ***Novi početak za socijalni dijalog EU-a: više prilika za socijalne partnere na svim razinama za raspravu o prioritetima***
- ✓ Veći naglasak na međunarodnoj ulozi ***euru i prijedlog za jačanje vanjskog zastupanja europodručja***
- ✓ Prijedlozi za uključivanje međuvladinih tijela ***u pravo EU-a i jačanje učinkovitosti i odgovornosti uvođenjem dužnosti europskog ministra gospodarstva i financija***

AKTIVNOSTI U TIJEKU

Rad na nekim od tih predloženih mjera još je u tijeku.

PRORAČUNSKI INSTRUMENT ZA EUROPODRUČJE

✓ Komisija je u svibnju 2018. predložila namjenske proračunske instrumente za ekonomsku i monetarnu uniju u okviru budućeg proračuna EU-a za razdoblje 2021. – 2027. U prosincu 2018. šefovi država ili vlada zadužili su Euroskupinu da razvije proračunski instrument za konvergenciju i konkurentnost na temelju prijedloga Komisije. Od siječnja se u okviru Euroskupine vode rasprave kao priprema za donošenje odluka na sastanku na vrhu država europodručja u lipnju 2019.

RJEŠAVANJE PROBLEMA LOŠIH KREDITA:

✓ Udio loših kredita u EU-u i u europodručju smanjio se za trećinu od 2014. i približava se razinama prije krize. Komisija je predložila sveobuhvatan skup mjera za smanjenje razine postojećih loših kredita i sprečavanje nagomilavanja loših kredita u budućnosti. Iako su dijelovi tog paketa dogovorenici, dogovor o jednoj mjeri za sekundarno tržište loših kredita još je u tijeku.

UNIJA TRŽIŠTA KAPITALA

✓ Unija tržišta kapitala pridonosi stabilnosti i otpornosti finansijskog sustava i svrha joj je olakšati protok novca, ulaganja i štednje u EU-u kako bi potrošači, poduzeća i ulagači od toga imali koristi na održiv način. Ona je sastavni dio cilja Junckerove Komisije o oporavku i održavanju rasta u Europi. Europski parlament i Vijeće postigli su dogovor o 11 od 13 zakonodavnih prijedloga.

DALJNJE JAČANJE ULOGE EURA U SVIJETU

✓ Komisija je u prosincu 2018. navela prednosti veće međunarodne uloge eura za EU i međunarodni finansijski sustav te je predložila inicijative za jačanje uloge jedinstvene valute. Dovršetak unije tržišta kapitala ima ključnu ulogu u tom kontekstu. Kao dio tih nastojanja Komisija je donijela i Preporuku o međunarodnoj ulozi eura u području energetike, kojom se promiče šira upotreba eura u tom strateškom sektoru.

ZAJEDNIČKI ZAŠITNI MEHANIZAM ZA JEDINSTVENI FOND ZA SANACIJU

✓ Na sastanku na vrhu u prosincu 2018. države europodručja potvrstile su načine funkciranja zajedničkog zaštitnog mehanizma za Jedinstveni fond za sanaciju, kojima se utvrđuje kako će se zaštitni mehanizam operacionalizirati i prijevremeno provoditi, pod uvjetom da se ostvari dostatan napredak u smanjenju rizika, što treba ocijeniti 2020. Potvrdele su i načine provedbe reforme Europskog stabilizacijskog mehanizma, koji bi se uskoro trebali dovršiti.

EUROPSKI SUSTAV OSIGURANJA DEPOZITA

✓ Komisija je 2015. predložila uspostavu zajedničkog sustava zaštite deponenata u europodručju, zajedno s drugim mjerama za dovršetak bankarske unije. Njegova postupna uspostava ključna je za veće povjerenje te otpornost bankovnog sustava i zajedničke valute. Komisija je u listopadu 2017. predložila daljnje korake. Euroskupina je osnovala skupinu na visokoj razini koja će o tome dostaviti izvješće do lipnja 2019.

UKLJUČIVANJE SADRŽAJA UGOVORA O STABILNOSTI, KOORDINACIJI I UPRAVLJANJU U PRAVNI OKVIR UNIJE

✓ Uključivanjem tog Ugovora u pravo Unije osigurat će se trajno i bolje praćenje unutar općeg okvira gospodarskog upravljanja u EU-u. U prijedlogu se uzima u obzir i odgovarajuća fleksibilnost predviđena Paktom o stabilnosti i rastu koju Komisija uzima u obzir od siječnja 2015.

**Ured za publikacije
Europske unije**

Print ISBN 978-92-76-06844-0
PDF ISBN 978-92-76-06808-2

doi:10.2775/8942
doi:10.2775/84732

NA-01-19-395-HR-C
NA-01-19-395-HR-N